

Sandpappret

NR 5 MAJ 2017

Årg. 22

Ellen Wallin, 90 år 21/4 -17

Vilka duktiga ungdomar vi har i Sanda och Västergarn!

Två av mina grannar, Samuel Kåring och Lukas Johansson hade jag och många andra tillfälle att se på Visby Strand under påskhelgen och veckan därefter. Tillsammans med ca 60 andra ungdomar medverkade de i musikalen Legally Blonde som sattes upp av Gotlands MusikalKompani. 11 föreställningar blev det. Samuel innehade den manliga huvudrollen Emmett Forrest och Lukas kunde man se i hela tre mindre roller, han var professor, elev och reporter. Tränat har de gjort ända sedan i höstas, varje torsdag och ibland på helgerna. Påsklovet gick åt till de sista repetitionerna och att bygga upp scenen. Jag tror inte att vi som såg musikalen riktigt förstår vilket oerhört arbete som ligger bakom en sådan här stor föreställning.

Julia Österlund är en tjuugoårig tjej från Sanda som höll vårtalet på valborgsmässoafton utanför Sanda bygdegård. Till vardags kan man se henne i kassan på Coop Klintehamn. På tisdagskvällarna är hon 4H-ledare. Att hålla tal vid valborgsfirandet är ingen lätt uppgift, eftersom det ibland är svårt att få publiken att vara tyst och lyssna. Men det lyckades Julia med, publiken var med, lyssnade och applåderade.

Andra duktiga ungdomar, kanske något äldre, är alla de som skall tävla i Island Games, som anordnas på Gotland i år. I listan på de tävlande har jag hittat en del kända namn, (det finns kanske fler som jag inte känner till). Det verkar som skytte är populärast häromkring, där hittar jag Björn Ahlby, Eva Widing, Olof Widing, Per Widing, Thomas Larsson och Lotta Johansson. LYCKA TILL!

Och så till den äldsta ungdomen:

Ellen Wallin som fyllde 90 år 21 april och firade sin födelsedag i Sanda bygdegård omgiven av alla barn, barnbarn och barnbarnsbarn, släkt och vänner. En pigg 90-åring som ännu är i full verksamhet, hemma och i EFS bland annat.

Tipsa mig om fler duktiga ungdomar som jag kan berätta om i Sandpappret. Jag känner ju inte alla och när man inte längre har barn eller barnbarn i skolan tappar man lätt kontakten med den yngre generationen i socknen.

Svenska Mästerskapen i varpa 2017.

Sanda IF

i samarbete med Svenska Varpaförbundet kommer att arrangera Svenska Mästerskapen i varpa, grenarna är i tvåmanna och par för seniorer, oldboys, juniorer och ungdomar.

Arrangemanget kommer att gå av stapeln 26-27 augusti 2017 på Sanda IP.

Vi har tänkt att genomföra detta på ett så lokalt plan som möjligt, så att de som kommer hit kan känna att det är **VI** Sandabor som fixat detta.

Just nu är inbjudan utskickad till klubbarna och arbetet med IP är igång. Det vi ligger lite efter med är sponsringen just nu.

Vi kommer att behöva hjälp av alla Sandabor, så vill du skänka en valfri donation som sponsring till Sanda IF kan man göra det på :

Bankgiro 5182-6865

Glöm inte namnet!!

Intresserad att skänka priser? Kontakta styrelsen.

Mer info kommer senare.

Tomas Stenhuse 0707312317

Ulrika Pettersson 0763968471

Tomas Holmqvist 0708445212

Med vänlig hälsning - Sanda IF

VÄLKOMMEN TILL GOTLAND – IDROTTENS Ö

SM I VARPA

2-SM & PAR-SM

USM/FM/SM

26-27 AUGUSTI 2017

Sandaruset

Söndagen den 28 maj kl. 14.00

kommer den andra upplagan av Sandaruset att arrangeras.

Som vanligt start och mål vid gamla affären.

Samling kl. 14.00!

Nytt för i år är att sträckan blir lite längre och att vi kommer att ha en slinga istället för fram och tillbaka.

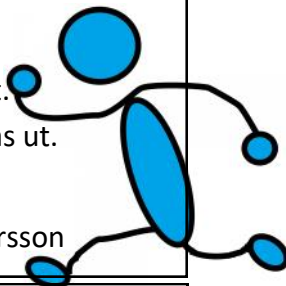
Annars är det som vanligt,

gå , springa, rida häst mm, allt är tillåtet.

Sandaruset är ett motionslopp där priserna lottas ut.

VÄLKOMNA!

Sanda IF gm Tomas Holmqvist och Håkan Andersson

Hjärtstartare på gång i Sanda

Utbildning i hjärt- och lungräddning i Sanda bygdegård.

Platser finns kvar.

Kom ihåg att anmäla er till denna viktiga utbildning.

Du har två kvällar att välja på.

**Måndag 15 maj eller
onsdag 17 maj kl. 19-21**

Ingen kostnad. Kaffe serveras.

Välkomna!

Anmälan till

Eva Lerman

070 8242137

Gökotta och härlig frukostbuffé

**Söndagen den 21 maj kl. 07.00
vid hembygdsgården i Västergarn**

samlas de som vill gå en liten promenad för att njuta av våren och se och lyssna på fåglarna i omgivningen.

Tomas Johansson visar och pekar!

Mellan kl. 8.00-9.00 serveras en härlig frukostbuffé till självkostnadspris i hembygdsgården, dit alla är välkomna, även de som inte kan eller vill följa med på fågelpromenaden.

VÄLKOMNA!

Västergarns hembygdsförening

Vårutflykt

Lördag 27 maj kl. 10.00

Vi träffas vid hembygdsgården (Gamla skolan)
med cykel och fikakorg.

Vi cyklar ca 2 km mot Mafridsgårdarna och promenerar sedan till Ekänget.

Där fikar vi, lyssnar på vårfåglar och beundrar gulsipporna och de övriga vårblommorna.

VÄLKOMNA!

Västergarns hembygdsförening

Konsert i Klintehamn

THE *Real*™ GROUP

rondo

Onsdag 14 juni

kl. 19.30

Bokning av biljett
tel. 070-797 38 34 Roger

Fika och korvförsäljning.

Pris 375:-

www.klintebf.se

Ur Svenska Dagbladets arkiv 1927-10-25

**Liket efter en besättningsman från "Emmy" anträffat.
Lämningar efter galeasen ilandflutna på gotländska kusten.**

VISBY, måndag (TT).

På söndagskvällen ilandflöt ett manslik vid kusten av Sanda socken. Liket var ifört livboj märkt "Herman Bernhardt". Trots märket på livbojen är det sannolikt att liket är efter besättningsmannen på den i förra veckan utanför Visby förolyckade galeasen Emmy från Valdemarsvik, sjuttonårige Fritz Uno Karlsson. Utmed kusten har även ilandflutit en skeppskompass samt en mängd ved, synbarligen härrörande från galeasen Emmy.

Tennisbana i Västergarn

En-Tout-Cas fin grusbana.

Infart där cykelbanan slutar.

Bokning på internet inf. vid banan.

Pris 120:-/tim

Klar för spel i början av Juni 2017

Välkomna!

Vad händer i Sanda och Västergarn?

MAJ 2017

- Lör 6 19.00 **Sista tangon i Svedala. Soppsteater** i Sanda bygdeg.
- Sön 7 10.00 **Mässa** i Västergarns kyrka.
- Tis 9 18.00 **Veckomässa** i Sanda prästgårdskapell.
- Sön 14 13.00 **Gudstjänst** i Sanda prästgårdskapell.
- Mån 15 19.00 **Hjärt- och lungräddning** i Sanda bygdegård. Sid 4
- Tis 16 18.00 **Veckomässa** i Sanda prästgårdskapell.
- Ons 17 19.00 **Hjärt- och lungräddning** i Sanda bygdegård. Sid 4
- Sön 21 07.00 **Gökotta och frukost** i Västergarn. Sid 5
- Sön 21 08.00 **Gökotta** vid Petarve. Sid 9
- Sön 21 19.00 **Gudstjänst** i Mästerby kyrka.
- Tis 23 18.00 **Veckomässa** i Sanda prästgårdskapell.
- Ons 24 18.10-18.40 **Bokbussen** finns i Västergarn på grusplanen.

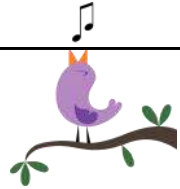
- Lör 27 10.00 **Vårutflykt**, saml. vid Västergarns hembygdsgård. S 5
- Sön 28 14.00 **Sandaruset**, samling vid gamla affären. Sid 4
- Mån 29 19.00 **Styrelsemöte** i Sanda bygdegård.
- Tis 30 18.00 **Dansbanan** läggs ut i bygdegårdsparken. Sid. 9

JUNI 2017

- Tis 6 **Allmogebåtens dag** vid Kovik.
- Lör 10 16.00 Prova på **linedance** i Sanda bygdegårdspark. Sid 9
- Sön 11 13.00 **Spelmansstämma** i prästgårdsparken Sanda. Sid 9

Gökotta

vid Petarve vattensåg
Söndagen 21 maj kl. 08.00

Ta med frukostkorgen och något att grilla om du vill, grillen är igång.
Programmet fixar vi själva med prat och skratt.

VÄLKOMNA!

Sanda hembygdsförening

Spelmansstämma

i prästgårdsparken i Sanda

Söndag 12 juni kl. 13.00

Försäljning av kaffe och grillat

Kl. 13 startar stämman med en spelmansmessa

VÄLKOMNA!

Arrangörer : Svenska kyrkan,

Spelmansförbundet, Sanda hembygdsförening och Sensus

Sommaren närmar sig och

Dansbanan i parken

skall läggas ut

Det gör vi tisdag 30 maj

kl. 18.00.

Kom och hjälp till!

Vi bjuder på kaffe och korv!

Välkomna!

Sanda hembygdsförening

Prova på linedance

Lördag 10 juni kl. 16.00

Sanda bygdegårdspark

Då anordnar Astu Stompers en
sommardans kl. 16-20.

Kl. 16 –16.30 har du möjlighet att
prova på linedance.

Ta med fika.

VÄLKOMNA!

Välkomna till socknen!

På **Sanda Runne 803** flyttade **Annika och Pär Bergkvist** in till årsskiftet 2011/12, de firade nyåret med flyttkartongerna runt sig. Ja, nu är det snart sex år sedan, men vi har inte "hittat" det nu fast boende paret förrän nu och då vid Sanda Runne längs kustvägen. Jag har cyklat ner till Sanda Runne för att hälsa på och hälsa välkommen till socknen. Annika bjuder på kaffe och nybakad kaka, vi sitter vid matbordet och njuter av den fina utsikten över Västergarnsviken, fönstret pyntat med naturens konstverk och till det Annikas egna bronsskulpturer, mycket fint.

Med ett ursprung från Stockholm via Linköping flyttade de hit. Annika arbetar som tandtekniker mot tandläkare i Linköping och Stockholm nu härifrån Sanda Runne, vilket fungerar alldeles utmärkt. Hon har arbetat med detta sedan -81, men vill gå över mer till sitt stora konstintresse och då i form av bronsskulpturer, vilket påminner om det arbete hon har till vardags, fast tänder är nog pilligare, tror jag.

Att måla i olja är också ett intresse hon har, hon har övertagit pappas penslar och känsla i detta. Hon hämtar inspiration från naturen och karaktärsfulla former. Ni

kommer att få möjlighet att se hennes alster på vår konstutställning i sommar, som pågår under vecka 29 med vernissage den 15 juli.

Maken Pär är en arbetspendlare och f.d. skeppare på familjens båt, som nu är såld. Han är egenföretagare och varumärkeskonsult, nationellt och internationellt. Mycket resande, som han önskar att kunna dra ned på och kunna arbeta mer från Gotland och med Sanda Runne som bas.

Familjens fritidsintressen är havet, fjällen och nu också cykel, de har seglat mycket i Stockholms skärgård och på senare år i Gryts skärgård. Annika berättade att hon har tillryggalagt 60 mil på ön förra sommaren, Pärs antal mil är runt 100, så skönt att susa fram här på öns slingriga vägar, säger hon.

Det finns två barn i familjen, Mårten, nu 30 och Klara 28 år. Sonen Mårten gör karriär inom sportbranschen. Han har bildat familj och Pär och Annika har fått sitt första barnbarn. Klara bor och arbetar i Köpenhamn på företaget "Go More".

Jag tackar för kaffet och god kaka och cyklar hem mina futtiga 3 km.

Vi i Sanda/Västergran Hbf hälsar välkommen gm Majgun Bäckman.

Lästips

Roland Olsson gav 2016 ut en intressant och lättläst bok: "Det gotländska jordbrukets historia". Roland Olsson, född 1946 på en gård i Vamlingbo, är tidigare känd som journalist på GA. Han är också känd för sitt engagemang inom revy.

I boken finns ett kapitel om oxar, där han berättar om Karl Pettersson "Stut-Pelle" från Varbos i Sanda som körde med öns sista oxpar ända fram till 1954. Här följer ett utdrag ur boken:

"De allra sista dragoxarna på Gotland sändes till slakt 1954. De hade tjänstgjort hos Karl och Sigrid Pettersson, Hemmungs i Sanda. "Det var synd", sa Sigrid till GA-journalisten "Domino" som gjorde ett reportage om de sista oxarna. "Dom var så snälla och tillgivna". Maken Karl tyckte det var bäst som skedde. Han hade tröttnat på att alltid gå efter dragarna. Och sen lämnar han en intressant upplysning. "Vi gotlänningar var ensamma i Sverige om att ha styrtömmen i oxens ytteröra. Fastlänningarna styr med tömmen i inneröra".

Karl Pettersson beskrev oxen som det sävligaste djur som finns, men framhöll att den är både starkare

och segare än en häst. Om man inte har bråttom är oxen att föredra.

Sen skall man veta att det finns vänster- och högeroxar. En ox som blivit van att gå till vänster går inte att skola om till högeroxe.

Ibland bestämmer oxarna allt och bonden har inget att säga till om. Karl Pettersson brukade sluta för dagen på fältet när bettåget gick förbi vid 15-tiden. När den vanan var etablerad gick den inte att rucka på. När bettåget passerade var arbetsdagen slut för oxarna utan hänsyn till om bonden hade någon annan mening".

I boken finns en bild där Karl Pettersson och Viktor Stenström med sina oxar. / GM/

Medlem i föreningen är alla boende i Västergarn med omnejd, som vill verka för föreningens syfte och ändamål.

Hembygdsföreningens verksamhet ska stimulera och föra fram socknens kulturella och sociala liv med olika aktiviteter, vård av Hembygdsgården gamla skolan och Valbyte. En levande socken. Återkommande varje år är Valborg, Gökotta, Konstutställning, Sockendag, Lammfest, Stickkafé, Afternoon Tea.

Information om kommande aktiviteter finns i Sandpappret och på Hembygdsföreningens hemsida, på VIP-skylden vid vägen, och Västergarns hemsida.

I www.bygdeband.se pågår ständig dokumentation med bilder och texter om hus, människor och händelser från bygden.

För uthyrning av hembygdsgården, och lägenheten kontakta:

vastergarn.hembygdsforening@hotmail.com,

Maj Nilsson, majgoran@telia.com, tel: 0498-245101,

Barbro Wigström, 0498-245085

Västergarn har en Hjärtstarter, plaerad på ytterväggen av hembygdsgården.

Stöd gärna Hembygdsföreningen.

BG: 569-4369, SWISH: 123 188 6944

www.hembygd.se/vastergarn, www.vastergarn.info

KOMMANDE AKTIVITETER I VÄSTERGARN

Promenader saml. HG gamla skolan

Varje tisdag kl. 8.00

UNEA Hemtjänster AB

Tjänste- och serviceföretag som gör din vardag bekvämare

Vi utför biståndsbedömd kommunal hemtjänst, priset är det samma som i regionens regi och betalas till kommunen.

Vi har små arbetsgrupper som ger god kontinuitet och personal som vet hur du vill ha det i ditt hem.

Du vet väl att du kan välja oss, eller byta till UNEA Hemtjänster i följande socknar:

Klintehamn Sanda Mästerby Fröjel Hejde
Västergarn Tofta Eskelhem

Vi ger dig:

Kontinuitet i personalgruppen Flexibilitet
Kontaktpersonal Personal som vet hur du vill ha det
Trygghet Respekt och tillit

Hjälp med kontakter - Vårdcentral, sjukgymnast/arbetsterapeut,
fotvård, frisör, färdtjänst mm.

För dig som bara behöver lite städhjälp i hemmet så kan du boka in ett fönsterputs eller storstäd samt städ i återkommande intervall.

Vi erbjuder skatteavdrag på ditt rut-städ.

**VÄLKOMMEN ATT RINGA 0498-24 03 58
så hjälper vi dig!**

Rauk Maskin

Minigrävare

Pris från 750kr/dygn
inkl. moms

Se hemsida för
mer info.

Vi hyr ut inom

Entreprenad • Bygg • Trädgård • Verkstad

www.raukmaskin.se

Bokning 0707-509914 Support 0707-506550

Ur min källarkartong...

För en kort tid sedan läste vi att Berit Gräser avlidit, hon bodde tidigare i Västergarn. I oktober 1980 hade GT ett reportage om henne.

”Berit Gräser är oroad över hur vi människor trampar och skändar naturen. Som om den vore en enda stor slasktratt i stället för mänsklighetens räddning...

Hungrande människor, grupp efter grupp
står och tittar på rymdraketen.

Den måste upp, upp, UPP
Vad händer här på planeten.

En del har för mycket, en del ingenting
Armod och överflöd blandas.
Sträck ut era händer och fatta i ring
så humanare tider randas.

Vi tittar mot stjärnor och himmelens öar.
Ser vi då inte för långt?
Här, där vi har så många sjöar
Där smutsen har det för trångt.

Berit Gräser

STENHUSE GÅRD

Glad såsom fågeln i morgonstunden
Hälsar jag våren i friska natur'n,
Lärkan mig svarar och trasten i lunden,
Ärlan på åkern och orren i fur'n.

Se, hur de silvrade bäckarna små
Hoppa och slå,
Hoppa och slå
Vänliga armar kring tuvor och stenar!
Se, hur det spritter i buskar och grenar
Av liv och av dans,
Av liv och av dans
I den härliga vårsolens glans!
uti vårsolens glans!

Nu kan vi tryggt säga att säsongen har startat! Ramslöken, kajpen och sparrissen väntar bara på dina recept och påhittigheter i köket och på jordgubbs- och hallonfälten börjar plantorna att vakna ur vintersömmen. Gårdsbutiken i Sanda är öppen vardag 9-18 och lördag 9-15.

Redaktörsproblem?

Att vara redaktör för en så viktig tidskrift som Sandpappret innebär stor anpassning. Varje gång jag skall lämna ön måste jag fråga mig: "Är det Sandpappersvecka?" Om svaret är ja, så är det lugnast att stanna hemma, är svaret nej så är det bara att ge sig iväg. Nu är det så att jag inte kommer att vara hemma när julinumret egentligen skall komma ut. Vad gör jag? Jag frågade styrelsen om det finns någon vikarie, men det blev så tyst, så jag inser att det är lika svårt som att få läkare till Klintehamn och hyrredaktör har jag aldrig hört talas om. Det skulle dessutom bli alldeles för dyrt för hembygdsföreningen, då blir det höjd medlemsavgift...

Alltså: Julinumret blir en vecka försenat, så ni bör planera lite längre fram i sommar. Det som skall hända fram till mitten av juli behöver med i juninumret.

OBS! Sista inlämningsdag för allt som sker innan 15 juli är 26 maj! OBS!

Gunvor

ANNONSERING

Hel sida A5: 300 kr

Halv sida: 150 kr

1/4 sida: 75 kr

Föreningsaktiviteter: Gratis

BOKA SANDA BYGDEGÅRD

Ring Åsa S Andersson 0498-242016

sanda.bgard@gmail.com

MEDLEMSAVGIFTER 2017

Sanda hembygdsförening -

Familj: 150 kr - Enskild: 75 kr

Postgiro 28 65 38-4

Nu också **Swish nr 123 671 35 72**

Sanda IF - 100 kr

Bankgiro 5331-0819

Nästa nummer av Sandpappret utkommer i slutet av vecka 22

MANUS IN SENAST 26/5

Lämnas till hembygdsföreningens styrelse eller Gunvor Malmros

Tfn: 0498-242113 E-post: gunvor.malmros@telia.com